

הגוררת יתה טורפדו! זאת היתה ההת-
רשמות הראשונה משום שסילון של אש
עבר לפתע מעל אריסטוטלס, עמוד מים
בגובה של 50 מטר בערך התרומם באוויר.
לרגע עוד הספקנו לראות עשן עולה מן
האוניה. ראינו שהירכתיים שלה נעלמו ב-
מים ותוך שניה נעלמה כל האוניה. הכל
התחרש כמעשה קסם. עמדנו פעורייפה."

★ ★ ★
"יש אדם במים!"

המשוץ הקפטן הכט בסיפור המע-
ה שה: "במקום בו נעלמה האוניה ראינו
אור מנצנץ. מאחר שכמה שניות קודם לכן
אותה גל בפנס, קיוונו שהאור בא מהפנס
שלו ושהוא לבטח עוד חי ונמצא על המים.
רצתי מיד לגשר ותימרנתי את האוניה ל-
כיוון מקום הטביעה. הגוררת הפורטוגלית
חשה גם היא למקום ועברה בדיוק מעל
מקום הטביעה. חשבתי שהיא מתקרבת כדי
להציל אדם שראתה במים, אבל היא המי-
שיכה הלאה. אותתי לה: "יש אדם במים",
והם הסתובבו לכיוון האור שראינו. כל ה-
אנשים עקבו כל הזמן אחרי האור שהמשיך
לנצנץ. אולם כשהתקרבו אליו, הסתבר ש-
היה זה אור של גלגלי הצלה, הנדלק באור
פן אוטומטי כשאלה באים במגע עם המים.
כל השברים שצפו עליפני המים היו מריר
כזים בשטח של כחמישים מטר. אני מניח
שבשעת הטביעה היה צבי בתוך האוניה.
אילו היה בחוץ, יכול היה להאחז באחד
השברים הצפים. עמדנו משני צידי האוניה.
הוצאתי את כל אנשי הצוות לתצפית ובדקי
נו את כל השברים. היו שם סירת הצלה
שבורה, דלתות מנופצות, וכל מיני כלים
שהעידו כי משהו רביכות פוצץ אותם.

"המשכנו בחיפושים כל הלילה. סימנתי
את מקום הטביעה במצופים מוארים. הרוח
פיזרה את שברי האוניה על שטח שהלך
וגדל. בבוקר היו השברים מפוזרים כבר על
שטח של 20 מיל. שוב העמדנו צופים וב-
דקנו כל שבר. המשכנו בחיפושים עד 12
בצהרים. רק אז הברקתי מיברק לחברה ש-
אבד לי אדם. הם אישרו לי להמשיך בדרכסי,
כיצד בכל זאת טבעה אריסטוטלס. אחרי
שבמשך יומיים לא הראתה כל סימן ל-
טביעה? מבחינה טכנית יש עשרות אפשרו-
יות. יתכן שהמים, שחדרו תחילה למחסן
אחד, פוצו דרך לחזרה-החודים וגרמו להת-
פוצצות. קיימת סברתו הראשונית של הכט,
שהתפוצצות אירעה מסיבה מיסטורית, את
רי שהפורטוגלים ירו לעבר האוניה רקטה
עם חבל כדי לקשור אותה. וקיימת גם ה-
אפשרות שהיתה כאן הבלה זדונית של הת-
סתיימה באסון גדול יותר. פיענוח התע-
לומה תלוי עתה בחקירת הצוות היחיני.
כאשר נשאלו השבוע עמוס הכט, בדרתו
לחוף: "איך זה יכול היה לקרות לך?"
השיב: "לגרסה גרבו זה לא היה קורה! זה
מיקרה אסון הנשמר רק לימאים."

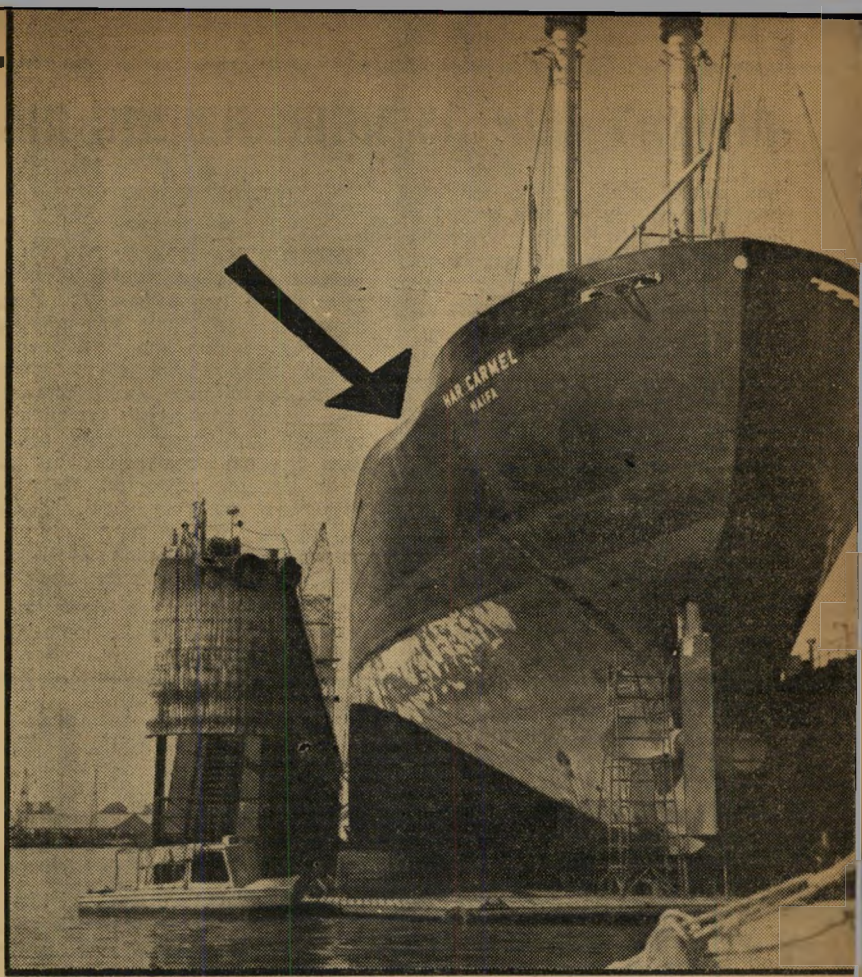
כשראה עמוס הכט שהגוררת הפורטוגלית
מתקרבת למקום, נתן הוראה לצבי לקפוץ
למים. צבי שחה כחמישים מטר ועלה על
האוניה ללא כל קושי. הוא ניהק את ה-
חבל שקשר אותו ורץ להניף דגל ישראלי.
שלקח עמו, על האוניה. הוא עשה זאת
לקול תשואותיהם וצהלותיהם של אנשי
צוות הריכרמל.

★ ★ ★
"הגוררת יתה טורפדו!"

דישעה היתה 4.40 אחר-הצהרים. ה-
ד וחשיכה הלכה והתקרבה. מהריכרמל,
שניצבה עתה בסמוך לאוניה היחנית נזרק
כבל אל צבי גל כדי שיקשור אותו לשרי-
שרות העוגן. הכל נעשה בצעקות התלה-
בות וצבי, ששחה קודם בלי משקפיים, הרי-
ציא את משקפיו והריכרמל, וקשר את כבל
הפלה במקום המיועד לכן.

אולם ניסיון הגרירה הראשון נכשל. כג-
ל טעות של איש צוות שלא שחרר כבל
במידה מספקת, ניתק הכבל בשעת המתחה.
שוב התקרבה הריכרמל לאריסטוטלס על-
מנת לזרוק אליה כבל שני.

בינתיים הגיעה למקום הגוררת הפורטוג-
לית. אנשיה, שלא ראו את צבי גל על ה-
אוניה, חשבו כי היא עדיין פנויה וניסו
להעלות עליה אנשים. הקפטן הכט שלף
אקדה וירה באוויר כדי להזהירם. אז הת-
קרבה הגוררת להריכרמל. "האוניה היא
שלנו" נמסר להם, "תעזבו את המקום!"
רבי-החובל של האוניה הפורטוגלית הציע
לעשות הסכם לפיו יגררו שתי האוניות
במשותף את אריסטוטלס. תשובתו של הכט:
"אני מסתדר טוב לבד, תעמדו מן הצד!"
שעה שהריכרמל התקרבה שוב אל אריס-
טוטלס, נתקלו הירכתיים שלה בחרטום ה-
מוגבה של האוניה היחנית והמעקה השמא-
לי התעקם. סיפר הכט: "בגלל הפגיעה
נאלצנו לתמרן כך שהחבל שזרקנו לצבי,
אליו היה קשור הכבל, נקרע. בינתיים החי-
שיך, דיברתי עם צבי. ראיתי אותו פנימי-
אלפנים מקרוב. אמרתי לו שנדחה את ה-
פעולה לבוקר ועד אז נוריד סירה עם
שלושה אנשים, כזון, משקאות ושמיכות,
שישהו איתו במשך הלילה על האוניה. הוא
אמר: "אוקיי, ונראה במצב רוח מרומם.
קראתי לכלל הראשי והתחלנו בהכנות ל-
הטעות מיצרכים על הסירה. עמדנו אז ב-
מרחק של כמאה מטר מאריסטוטלס. ראיתי
את צבי, אשר אותה לי בפנס, שמצא כי
נראה על האוניה. אותתי לו בחזרה בפנס
וכשראיתי שאינו יודע איתות, החזרתי לו
סימנים כדי שידע שאנחנו מסתכלים עליו.
הסירה ושלושה האנשים, שהתנדבו לצאת
לאוניה, היו מוכנים. פניתי בלחייט האנשים
לכיוון סירת ההצלה. לא הספקתי לעשות
יותר מאשר כמה צעדים, כשקרה כל העסק.
השעה היתה בערך שבע וארבעים בערב.
שמעתי קול רעש גדול. מין התפוצצות
וחריקה. כל האנשים על האוניה צעקו מיד:

הריכרמל על המיבדוק הצף בנמל חיפה, בו הוכנה לקראת הפלגתה הבאה. החץ מצביע על הכיפוף ש- נגרם שעה שהאוניה תימרנה כדי להתקרב אל אריסטוטלס העזובה. למטרות התקשרות.

מקום הפגיעה

קולה. אולם היחני עלה מבוהל לאוניה
וטען כי ראה גחיות של מתים במים.
כל אותה שעה היה קצין המכונות צבי גל
על הסיפון. כשראה שהיחני חוזר, עלה אל
גשר הפיקוד והתנדב אל האוניה העזובה.
סיפר הקפטן הכט: "אמרתי לו שלא כדאי
לשחות משום שיש מתים על האוניה. הוא
השיב לי: מתים לא מפחידים אותי. אמרתי
לו שאדון בהצעתו. בינתיים המשכו להכין
את הסירה שתורד למים ותצא אל האוניה."
אותה שעה התרחקה הריכרמל בתמיך
רוניה מאריסטוטלס. צבי גל הכין את עצמו
לקפיצה למים כשחבריו מקיפים אותו. הוא
מרח את עצמו בגריו ולבש את בגדי ה-
עבודה שלו, לבש חגורה ונקשר בחבל. "אני
רואה הרבה כסף לפני", אמר לחבריו, "בטח
אקבל 20 אלף דולאר."

הפלוגה הימית של הפלמ"ח, שם היה בחי-
בורה אחת עם דן בן-אמוץ ושייקה אופיר.
שלא כמותם הפך עמוס וגלויי-הלב,
שאינו שומר על גיונו-תקסס של רבי-חובל,
לימאי מיקצועי. הוא עלה על אוניות ארץ-
ישראליות ובריטיות, עבר את כל השלבים
מנערי-סיפון ועד לקצין שני.

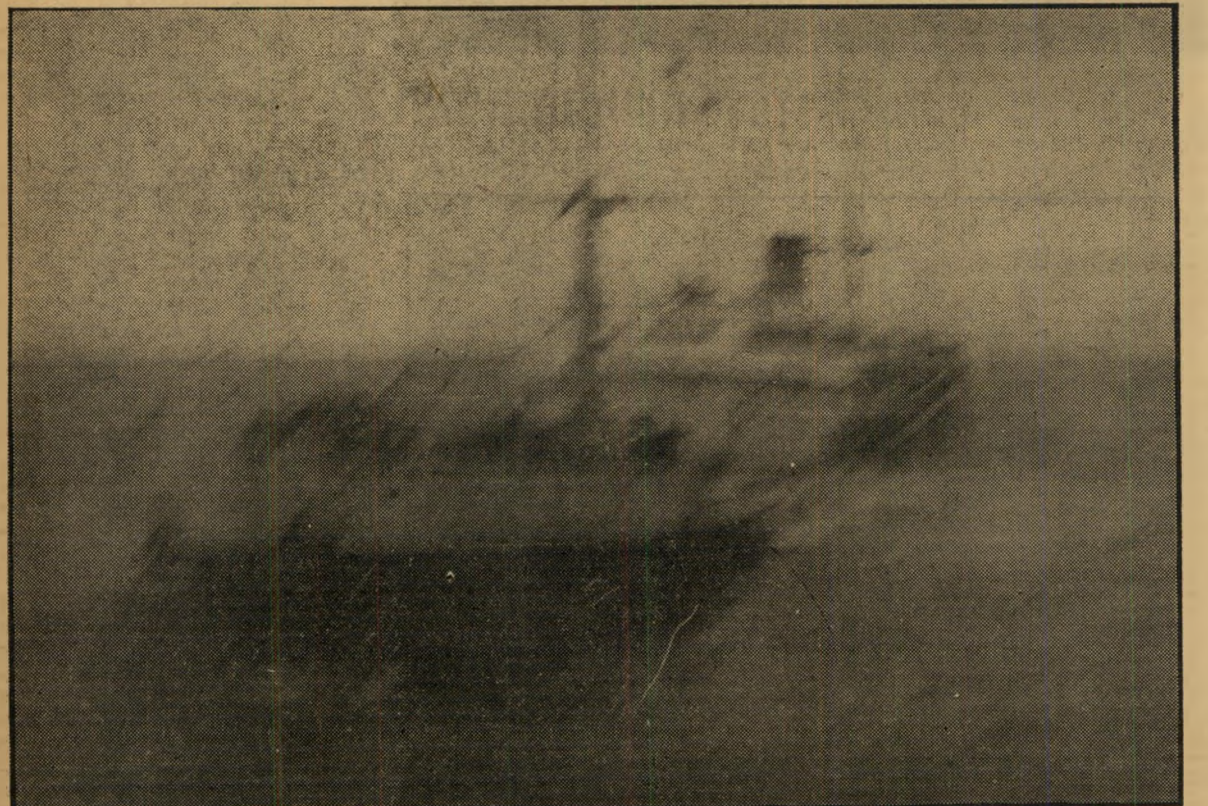
כאשר פרצה מלחמת-העצמאות, מונה ע-
מוס רבי-סרן בחיל-הים, קיבל לפיקודו את
שוברת-הקרח צפונית. זמן קצר אחר-כך,
בי-1949, אירע המיקרה, בו השתמשו הוריו
של צבי גל כדי להעיד על חוסר-אחריותו,
ככיכול, של עמוס הכט.

האוניה בפיקודו של עמוס, יצאה לשיט
אימונים בין איי-יחון. באחד הימים עגנה
ליד אי בודד. מספר מלחים שירדו אל
החוף מצאו עיזים על האי. מכיון שלא
היו שם אנשים הניחו שאלה עיזי-בר, לא
שיערו שהן שייכות למישהו. מספר עיזים
נורו ושימשו קומיץ של החברה.
בעל העדר, שישב באי סמוך, זיהה את
האוניה, והתלונן במשטרה היחנית. היחנים
העבירו תלונה רשמית באמצעות משרד-ה-
חוף. עמוס הכט לא הואשם, אולם הוא
פורקע. הוא קיבל גיובים על החוף בתור
נציג חיל-הים במוסדות שונים. אולם הוא
רצה לחזור לים. כעבור שנה הגיש בקשה
להשתחרר מצה"ל.

אמר הקפטן הכט השבוע: "איני מבין
איזה קשר קיים בין אותו מקרה למה
שאירע עכשיו. זה כאילו היו מזכירים לי
שכשהייתי בן 10 סחבתי גויאבות מהגינה
של השכן."

כעבור ארבע שנים, במבצע-סיני, חזר
עמוס הכט לפקד על אוניה של חיל-הים.
תחת פיקודו היתה האניה מלכת שבא. ש-
הובילה ציוד מאלית לשארם אל שייך, ו-
הובילה את השבויים המצרים משארם אל-
שייך צפונה. באותה תקופה הפך גם למשך
זמן קצר, למושללה הצבאי של עיירת הנמל
אבו-נוימה, שבחוף ים-סוף.
כששחרר חזר לעבוד בחברת צים כקצין
ראשון. אלא שהוא לא נמנה על אותם
קצינים אומרי הן והולכים בתלם, וב-1958
עזב את החברה ועבר לחברת אל-ים, שם
הפך לרבי-חובל אורחי.

★ ★ ★
"אני רואה הרבה כסף לפני!"

התמונה האחרונה של אריסטוטלס, כשצבי גל כבר היה עליה. בשל ה- חשיכה ותנודת האוניות התקבל הצילום מטושטש. כל הצילומים שנעשו על-ידי מלחי הריכרמל ישמשו כהוכחה לסתירת טענותיהם של היחנים כאילו היתה אוניתם במצב פאטאלי של טביעה שנה שנמשוה. אוניות-משא טעונות במלואן שקועות אף יותר מאוניה זו.